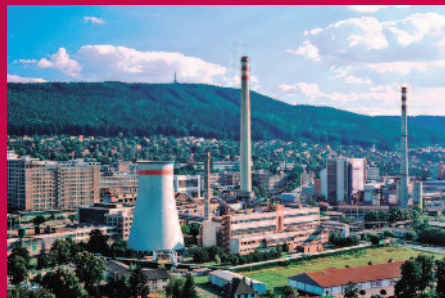
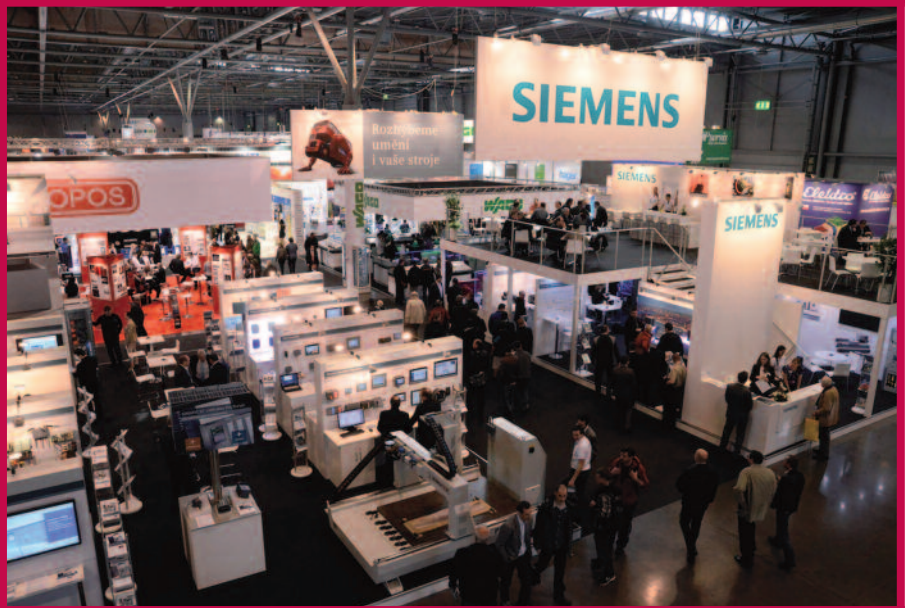
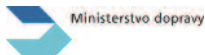

V tomto čísle
se představují:

Pět dimenzí politiky v rámci evropské energetické unie

Obce budují vodárenskou infrastrukturu ze svých rozpočtů, poté ji za symbolickou cenu pronajmou soukromému subjektu a ten na ní vydělává,

řekl CzechIndustry Radek Novotný, konzultant měst a obcí ve vodárenství a autor projektu „Pravda o vodě“

V čem jsou specifika vodárenství?

Jde o pro stát strategický, síťový obor, který se dotýká vlastně všech odvětví souvisejících s lidskou činností a s jejím vlivem na stav planety - zemědělství, průmysl, zdravotnictví, životní prostředí, sociální sféra, cestovní ruch atd. Nedomyšlené je vnímání oboru a v něm nastavených vztahů z pohledu bezpečnosti státu a chodu ekonomiky. Riziko terorismu je již z části vnímáno, ale zcela zásadní je otázka vlastníků provozních nebo dokonce celých vodárenských společností a toto riziko v podstatě nikdo, kromě BIS, v České republice nereflektuje, viz její výroční zpráva.

Pro jeho řádné fungování je nutné vynaložit obrovské vstupní náklady na investice do vybudování infrastruktury, bez které žádné platby za vodné a stočné nastanou. Prostě „bez studny vodu neprodáte“. Přitom zásadním specifíkem oboru je omezený objem zdrojů pro jeho financování. V ČR máme přibližně 10 milionů obyvatel. Počet spotřebitelů, kteří za vodu platí, je daný a nejde výrazným způsobem navýšit. Poslední důležité specifikum oboru je fakt, že provozování vodovodů a kanalizací je v podstatě veřejná služba, kdy v legislativě je zakotvena povinnost obcí zajistit dodávky vody, její následné odvádění a čištění. Obce jako majitelé vodárenské infrastruktury nesou plnou odpovědnost za její stav a pokud se systém nastaví špatně, tak se to projeví v požadavcích na finance z jejich rozpočtů.

Jak je to s vodou a vodárenstvím z pohledu měst a obcí a státu?

Z pohledu veřejnoprávních subjektů jde ve vodárenství, jak jsem uvedl, o poskytování veřejné služby a prosazení veřejného zájmu. K jejímu trvalému a efektivnímu poskytování musí mít obce, jako vlastníci infrastruktury, finance plynoucí od spotřebitelů za poskytnutou službu, aby mohly inkasované vodné a stočné reinvestovat do obnovy a rozvoje infrastruktury.

Voda je fenomén ovlivňující vše a díky tomu se při poskytování veřejné služby projevují vzájemné závislosti. Na jedné straně zvyšuje cenu vody - peníze inkasujete - a na druhé straně je můžete investovat do obnovy a rozvoje sítí. Pokud se takto postupuje, máte prostor získat navíc dotační zdroje, které se do ceny nepromítají. Toto funguje u vodáren, kde vodu prodávají města a obce. Prostor ke klasickému podnikání za účelem tvorby zisku a jeho výplaty ve formě dividend, v případě respektování priority obcí, tj. potřeby zajistit zdroje na obnovu a rozvoj infra-

Ing. Radek Novotný

struktury a současně zajistit sociální a konkurenceschopnou výši cen vody, je zde minimální. Cenu vody je třeba chápat jako sociální a také ekonomický faktor, obdobně jako elektřinu, plyn nebo teplo. Ovlivňuje jak obsah peněženek občanů, tak konkurenceschopnost firem.

Jaké závazky má ČR vůči EU v oblasti vodárenství?

ČR se zavázala v rámci přístupových jednání s EU, v kapitole 22 – životní prostředí, zajistit dostupnost pitné vody, její kvalitu a kvalitu jejího čištění na úrovni EU, tedy ke splnění norem a směrnic EU v této oblasti. To vyžaduje velké investice zejména v oblasti budování kanalizací a čištění odpadních vod.

K zajištění potřebných financí se počítalo s vlastními zdroji plynoucími v odvětví (inkaso vodného a stočného, kdy výše ceny postupně dožene jejich úroveň v EU). Navíc měly být pro financování investic využity dotační zdroje z rozpočtu státu a Evropské unie, které měly pomoci okresním vodárnám ovládanými obcemi požadované investice financovat.

Priorita státu, krajů a obcí v tomto oboru je takto „rozdanými kartami“ jednoznačně definována a daná - VEŘEJNÝ ZÁJEM. K jeho naplnění je třeba reinvestovat inkasované zdroje a nikoliv klasicky PODNIKAT za účelem dosažení zisků a jejich výplaty ve formě dividend, jak definuje účel podnikání zákon.

Problém obcí i státu je, že v ČR se v části provozování, tedy v té, kde se inkasují

zisky z vodného a stočného, dopustila divoká privatizace. Díky tomu v odvětví schází zásadní vlastní zdroj financování obnovy infrastruktury a objem, který chybí, každý rok stále narůstá.

Zdrojem pro investice do vodárenství jsou platby od spotřebitelů. Jak je tomu za situace, kdy je zde další subjekt, ať zahraniční nebo domácí?

Kromě úhrady vodného a stočného neexistuje žádný jiný vlastní zdroj financí na obnovu infrastruktury. Toto chápou ekonomové, novináři, občané i majitelé firem, ale budete se divit, v řadě regionů toto nechápou vlastníci vodáren a infrastruktury a těmi jsou komunální politici.

Ten, kdo kontroluje a ovládá peněžní toky z úhrad, rozhoduje o tom, kde peníze vybrané od spotřebitelů skončí! V případě, kdy má soukromý subjekt (ať už zahraniční nebo domácí) infrastrukturu obcí nebo okresní vodárny v pronájmu, tak je do určité míry vázán smluvními podmínkami, ale jeho prioritou je dosažení zisku a ne obnova infrastruktury.

Co to přináší?

Jednoduchý příklad je Ústřední čistírna odpadních vod v Praze. Provozovatele infrastruktury problém zajistit zdroje na její financování nezajímá, a to ani v situaci, kdy Praha právě díky nevhodné Smlouvě o provozování se zahraniční firmou přišla o možnost čerpat dotace z EU na tuto investici. Bavíme se přibližně o 6 miliardách korun, které Praha z EU nedostane.

První logická otázka je, kdo zaplatí postavení ÚČOV? Ze svého rozpočtu je uhradí hlavní město, které tak nebude mít zdroje na jiné investice potřebné pro jeho rozvoj. Rozpočet města naplní nejdříve občané ČR z daní. Poté, co se postaví ÚČOV, se těchto 6 miliard korun promítne do ceny vody občanům v Praze. Prostě vše zaplatí lidé. Kdyby přišly dotace, tak se do ceny vody nezahrnou, protože dotace se do nákladů nekalkulují. Město by mohlo 6 miliard korun zainvestovat jinam a spotřebitelům by cena vody nerostla.

No a druhá zásadní otázka je, kdo z ÚČOV Praha bude inkasovat zisky, poté co začne její provoz? PVK nebo Hlavní město Praha? Kdo ji bude provozovat?

Díky smlouvě o provozování mezi PVK (fr. koncern Veolia) a PVS (Hl. město Praha), soukromý provozovatel dnes kontroluje peněžní toky. Společnost PVK každý rok vybere stamiliony, které díky pro něj velmi „chytře“ uzavřené smlouvě o provozování, nemusí investovat zpět do obnovy infrastruktury.

Takže, místo toho aby zdroje z vybraného vodného a stočného od spotřebitelů tekly do fondu na investice, tak tečou do zahraničí. HL. město Praha díky privatizaci PVK (34 % podíl akcií dostalo od státu zdarma a obratem je prodalo pod cenou Veolii) přichází každý rok o zdroje z plateb a navíc přišlo o dotace z EU, kdy Evropská komise odmítla dotovat investice, z kterých zisky plynou koncernu a ne veřejnoprávním subjektům, kterým jsou dotace určeny.

Jak funguje například okresní vodárna v tzv. provozním modelu?

Přímý vztah, kdy na jedné straně je municipální vodárna provozovatel a současně vlastník infrastruktury a na druhé straně je platící spotřebitel, zajišťuje maximální tok zdrojů vybraných ve vodném a stočném vodárně. Protože ta má výhradní prioritou obnovu infrastruktury, tak vybrané peníze končí v „trubkách“. Tento systém EU logicky podporuje a bez problému do něj přispívá dotačními zdroji. V České republice ho využívá přibližně třetina okresních vodáren.

Provozní model je systém, kdy se přímý vztah zruší a mezi vodárnu a spotřebitele se instaluje soukromý subjekt, který infrastrukturu „jen“ provozuje. Priorita soukromého subjektu je ale zcela jiná než měst a obcí. Jde mu logicky o zisk a tak velká část peněz v trubkách neskončí. Původní monopolní společnost, okresní vodárna, je v podstatě formální subjekt, který sice má „politiku“ v orgánech, ale veškerá a zejména ekonomická agenda i vedení účetnictví je zajišťována soukromou společností, které okresní vodárna pronajala svůj movitý i nemovitý majetek. Dva původně zcela samostatné a nezávislé subjekty jsou spojeny v jeden. Ekonomická struktura vlastníka majetku, tj. okresní vodárny, je určována soukromou společností většinou v rukách nadnárodního koncernu.

Veškerý nemovitý majetek (současně i movitý) okresní vodárny je spravován soukromým subjektem, který provádí dokonce i inventarizaci najatého majetku, jeho účtování, vedení celkového účetnictví okresní vodárny. Zástupce měst či okresní vodárny schvaluje pouze závěry inventarizační komise, která nemá žádné zákonné pravomoci. Pokud akcionáři okresní vodárny (95 % vlastní města a obce) chtějí ekonomické informace, připravují jejich podobu a obsah často zaměstnanci koncernů nebo lidé pro ně pracující.

Správu okresní vodárny provádí formálně 7-10 členů představenstva a 6-8 členů dozorčí rady. Jde o komunální politiky v oboru vodárenství nevzdělané, kteří se navíc každé 4 roky mění, což koncernům vyhovuje.

Financování obnovy vodárenského majetku okresní vodárny je zajištěno čerpáním nájemného odvozeného z hodnoty historických odpisů (to logicky nestačí ani na prostou reprodukci majetku). Dále se využívají bankovní úvěry, nevrátne dotace od měst a inkaso budoucích nájmů v předstihu. Použití těchto prostředků vesměs nemá vliv na nárůst nájemného z důvodu neovlivnění základny pro jejich výpočet.

Toto je dokonalá past. Tímto způsobem je okresní vodárna, původně v pozici správce regionálního vodárenského monopolu, ovládána jejím v podstatě jediným smluvním „partnerem“ (soukromý provozovatel).

Rozhodnutí uzavřít smlouvu o nájmu významným způsobem ovlivňuje budoucí existenci okresní vodárny a to v negativním smyslu nastolením horších podmínek v porovnání s obdobnými subjekty (ztráta nároku na dotace, fixace nájemného na odpisy z historických cen, neomezení růstu cen vodného a stočného). Tento stav podle stupně negativního vývoje ekonomických a finančních ukazatelů může představovat do budoucna i hrozící insolventci vodárny. Rozhodujícím věřitelem přitom bude právě soukromá společnost! GENIÁLNÍ, ale ne pro města, obce a jejich občany!

Tyto ekonomicky nesmyslné a z pohledu financí i dopadů na rozpočty obcí a cenu vody nevyvážené podmínky „pronájmu“ byly důvodem, proč EU odmítla poskytnout dotace ze strukturálních fondů řadě okresních vodáren zprivatizovaných tímto „systémem“. Nevýhodné smlouvy s koncerny na 30 let, uzavřené bez výběrových řízení, bez kritérií, často bez možnosti smlouvy ukončit apod.

Spotřebitelé v tomto modelu platí za vodu již dnes vlastně dvakrát. Hradí jak všechny náklady, tak zisky soukromé společnosti, která je nemusí investovat zpět do obnovy vodárenského odvětví. Nově spotřebitelé díky špatným provozním smlouvám platí v ceně vody také obrovské prostředky na investice, které mohly být financovány z dotací.

Nakolik je obchod s vodou výnosný?

Správná otázka je: Komu voda vydělává a jak končí peníze od spotřebitelů vybrané za vodné a stočné? V roce 2014 jen v dividendách oteklo z vodáren v ČR, privatizovaných různou formou, celkem 1,4 miliardy korun. Tato částka každým rokem narůstá. Většina z toho plyne k zahraničním subjektům.

Vodárenská branže v ČR má pro soukromé provozovatele fantastické podmínky, které nastavují vlastně bezrizikové podnikání. Na rozdíl od podnikání, např. v automobilovém průmyslu, kde existuje konkurence, snížení poptávky trhu apod., má při podnikání s vodou soukromý provozovatel zisky vlastně jisté. Zisková marže ve vodném a stočném se totiž stanoví procentem z tzv. úplných vlastních nákladů, což jsou veškeré oprávněné náklady na dodávku, odvedení a vyištění vody. Zisk se přičte k nákladům a tato celková částka „nákladů“ je poté vydělena očekávanou spotřebou vody u vodného a stočného. Tak se stanoví její výše na další rok.

Lidem se tvrdí, že zisková marže musí být přiměřená, ale její přiměřenost (procenta k ÚVN) není nikde v zákoně stanovena! Ukazuje se, že zejména zahraniční provozovatelé v tom umí chodit a s kontrolou ze strany ministerstva financí si snadno poradí.

Na severní Moravě je kalkulována do vodného a stočného dlouhodobě zisková

marže přes 30 - 40 %. Pracovníci kontrolního oddělení MF provedli kontrolu a konstatovali, že výše zisku přiměřená není. SmVak, vlastněný španělským koncernem Aqualia, podal odvolání přímo na ministerstvo. Vše zdůvodnil tím, že v ČR podniká a musí vydělávat zisky svým vlastníkům. MF nemělo jediný funkční mechanismus, jak tuto míru zisku snížit a rozhodnutí svých pracovníků zrušilo.

Soukromý vlastník vrací do obnovy sítí odpisy. To dělá samozřejmě i municipální vlastník. SmVak z dosaženého zisku investuje pouze čtvrtinu a celé tři čtvrtiny, tj. 2,5 miliardy, které inkasoval od roku 2006, si vyplatil v dividendách. Tyto peníze se zpět do odvětví nevrací.

V případě, kdy města a obce prodaly celou smíšenou vodárnu, tzn. infrastrukturu i její provozování, tak obnovu staré infrastruktury vodárny financuje vlastník vodárny a to převážně z odpisů.

Novou infrastrukturu ovšem musí financovat města ze svých rozpočtů, neboť tu již do původně okresní nebo krajské vodárny vložit nemohou. Soukromý vlastník vodárny nemá zájem ředit svůj majoritní podíl a zisk, který vodárna vytvoří, patří jemu.

Obce a města jsou v pasti. Infrastrukturu vybudují a zafinancují, ale její provoz následně svěří soukromé vodárenské společnosti, která má v daném regionu monopolní postavení a většinou na infrastrukturu vydělává. Nová infrastruktura je pronajímána často za symbolické nájemné. Jeho výše nevytváří do budoucna zdroje na obnovu tohoto majetku. Vzhledem k síťovému charakteru vodárenské infrastruktury a k monopolnímu postavení vodárny v regionu, nemají prakticky jinou možnost, než nové sítě pronajmout, nebo složitě provozovat sami. V tom případě se ovšem dostávají do složitějšího jednání o podmínkách smluv o provozování související a navazující infrastruktury, k čemuž nemají vodárenské odborníky ani právníky.

Výsledek: Obce budují vodárenskou infrastrukturu ze svých rozpočtů, poté ji za symbolickou cenu pronajmou soukromému subjektu a ten na ní vydělává. Takto privatizované vodárny navíc nemají nárok na již zmíněné dotace z EU!

Pokud se podíváte na žebříček výše cen vodného a stočného (<http://pravdaovode.cz/srovnani-cen-v-s/>), snadno zjistíte, že tomuto žebříčku léta vévodí právě zahraniční provozovatelé. Dost často to jsou firmy, které před privatizací slibovaly zastupitelům zahraniční know-how, které po celou dobu provozního kontraktu zajistí růst vodného a stočného pouze o inflaci. Nic podobného dodržováno není a ceny jsou dokonce vyšší než u sousedních neprivatizovaných vodáren.

Můžeme se nyní vrátit do doby, kdy probíhala privatizace vodáren...

V ČR se uskutečnila ve třech vlnách. Tou první byla bezúplatná privatizace velkých státních podniků v letech 1993-1994, kdy byl jejich majetek předán městům a obcím. Tím stát předal povinnost financovat obnovu a rozvoj vodárenských sítí a současně právo inkasovat zisky z vod-

ného a stočného obcím, které založily přibližně 50 okresních vodáren typu Vodovody a kanalizace (okres), a.s.

Poté se vodárny v ČR privatizovaly zahraničním subjektům především před vstupem České republiky do EU v roce 2004, a to dvěma způsoby:

1. Prodej celých vodáren

Nejprve přišla vlna prodejů vodáren, kdy zahraniční koncerny odkupovaly od měst a obcí celé vodárny, tzn. prodej vody, právo inkasovat zisk, ale také trubky v zemi a tím povinnost je udržovat a spravovat. Tento proces běžel do konce roku 1999.

Prodeje akcií vodáren z majetku měst a obcí probíhal za symbolické ceny. Například výše zmiňovaná společnost Severomoravské vodovody a kanalizace, a.s., byla prodána z majetku měst a obcí v le-

2. Změna taktiky, privatizují se pouze ziskové části okresních vodáren

V roce 2000 přišly zahraniční firmy s fundovanějším způsobem. Cílem bylo privatizovat pouze zisky z vody. Připravily tzv. provozní model, který je postaven na oddělení neoddelitelného – vodárenské infrastruktury od prodeje vody a začaly dělat kroky vedoucí k privatizaci pouze ziskové části vodárny – té části, která vydělává. Vodárenské sítě nechaly ve vodárně ve vlastnictví obcí, na kterých, jako na vlastníků, zůstala povinnost financovat obnovu a rozvoj.

V letech 2000 – 2006 nebylo neobvyklé, že některé subjekty nejprve vodárny skrytě a protiprávně ovládly. Poté dosadily své lidi do orgánů vodárny a zbavili se zastupců obcí, kteří vyvedení zisků z vodárny bránili. Následně připravily smlouvy

se nebude opakovat (a nikdy nebude do držena). Hlasovat PROTI takovéto nabídce se vlastně nikdo neodvážil, a pokud ano, byl okamžitě napadán, že ohrožuje dotace, sociální smír, cenu vody v budoucnosti a podobně. Podrobně toto popisují a dokládám na <http://pravdaovode.cz/privatizace/>.

Vodárny podle vás mají dveře, které se otvírají pouze zevnitř...

Zde je třeba vysvětlit jednu důležitou věc. Koncerny nejsou problém. Mohly a sehrály roli návodce a iniciátora privatizací, ale v okresních vodárnách neměly na počátku žádné majetkové, ani rozhodovací práva. Problém jsou politici, kteří zevnitř otevřeli dveře koncernům. Těm jdou často na ruku někteří politici z velkých měst, ti působí v roli agitátorů a lidí, kteří ostatním zastupitelům v oboru vodárenství neznalým na jedné straně mažou „med kolem huby“ jak to bude dobře fungovat a na druhé straně šíří strach, že když se to nezprivatizuje, tak přijde katastrofa. Zastupitelé „svým“ lidem věřili no a dnes tyto osoby již v politice nejsou a sedí například v orgánech soukromých provozních společností.

Můžete uvést příklad konkrétní kauzy, která nevýhodnost uzavření smluv o provozování infrastruktury pro obce a spotřebitele?

Patnáct let poskytují konzultace městům a obcím, které si chtějí udržet vliv ve vodárenství. V řadě regionů se podařilo zachovat okresní vodárny plně pod kontrolou měst a obcí - Náchod, Pardubice, Břeclav, Kroměříž, Přerov, Slovácko a další. O tom, jak hodnotí fungování smíšených vodáren, hovoří nejlépe sami představitelé okresních vodáren.

Vodovody a kanalizace Mladá Boleslav, a.s.

„Akciová společnost je zdravá a stabilní. Dle ročenky Ministerstva zemědělství ČR figuruje v patnáctce největších vodárenských společností v České republice s dobrým profesním jménem mezi konkurencí 2 334 provozovatelských vodařských firem a 5 521 vlastníky vodohospodářského majetku.

Navíc Model smíšené akciové společnosti – vlastník vodohospodářského majetku a zároveň jeho provozovatel, jaký Vámi byl navržen a je zde u nás zvolen, se nyní konečně v posledních dvou letech vyhodnocuje jako jeden z nejlepších a nevhodnějších pro města a obce, zejména při žádostech o dotace, jejich čerpání a následné provozování tohoto dotovaného majetku.“

Ing. Jan Sedláček,
předseda představenstva Vaku
Mladá Boleslav

Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s.

„Vlastnická struktura společnosti zůstala zachována v původní podobě tzv. smíšeného modelu, což bylo klíčovou podmín-

tech 1998-1999 za ceny kolem 200-400 Kč za akcii. Reálná hodnota akcií SmVaku odvozená od hodnoty nastřádaných kapitálových fondů, v nerozděleném zisku a v majetku společnosti přitom byla v tu dobu kolem 3000 Kč/akcie. To dokazuje prodej stejných akcií, který realizovala v roce 2005-2006 finanční skupina PENTA, jejíž obchodní praktiky popisuje Tim Nicholson v knize Gorila. Její zisk byl kolem 4 miliard korun!

Města a obce nejen na severní Moravě tak přišly zcela o kontrolu nad vodárenským monopolem v regionu a tím i o jediný vlastní zdroj financí na obnovu infrastruktury. O tom, že nejde o malé částky, svědčí objem vyplácených dividend, kapitálových fondů a nerozděleného zisku, které vodárny pod správou koncernů svým zahraničním vlastníkům každoročně vyplácí.

o provozování na dobu 20-30 let mezi okresní vodárnou a svým koncernem. Poté získaly potřebné hlasy malých obcí, kterým slíbily přednostní investování do sítě. No a pak již proběhla formální valná hromada, která všemu dala punc legalnosti a odsouhlasila uzavření smluv. Okresní vodárna pak předala správu soukromému subjektu a tím i právo inkasovat zisky z vody.

Po 10 letech se ukazuje, že zůstalo pouze u slibů a obce se ocitly v další privatizační pasti.

Na zastupitele byly při privatizacích použity všechny známé techniky manipulace. Právě ty přivedly zastupitele v řadě okresů k rozhodnutí hlasovat PRO uzavření smluv o pronájmu provozování nadnárodními firmami! Sliby, nátlak, vytváření dojmu nedostatku, jedinečnosti, neopakovatelnosti a především neodolatelnosti nabídky, která

kou relativně hladkého čerpání finančních zdrojů z Fondu soudržnosti EU.

Smíšený model se za léta transformací a privatizací vodárenských společností v ČR ukázal jako nejefektivnější: společnost, řízená vlastníky infrastruktury (municipalitami) majetek provozuje a současně sama rozhoduje o jeho údržbě a obnově s cílem trvalého zabezpečení modernizace a dobrého technického stavu. Zásadní výhodou tohoto modelu je tak možnost udržování rovnováhy mezi potřebami a finančními možnostmi společnosti při stanovování citlivé výše vodného a stočného.

Akcionáři zastupující města a obce regionu (kteří k datu 7. 6. 2012 vlastní akcie v celkovém objemu 94 % z celkového počtu akcií) deklarují vůli zachovat současnou vlastnickou strukturu společnosti. Rovněž tak trvají na stávajícím modelu smíšené společnosti a nehodlají podnikat žádné kroky ke změně tohoto stavu.“

**RNDr. Pavel Koubek, CSc.,
ředitel společnosti Vak Hodonín**

Poněkud jinak se vyvíjel osud Vak Zlín, jak to popisujete na vašich stránkách pravdaovode.cz/zlin

Ve Zlíně jsem zástupcům měst a obcí poskytl již v roce 2003 stejné informace jako např. v Náchodě, Kroměříži či Břeclavi, ale reakce politiků zde byla řekněme dosti podivná. Vlastně celý proces, který ve Zlíně proběhl, postrádá logický přístup některých měst a obcí. Na obranu těch malých je třeba říct, že se řídily příkladem Statutárního města Zlín (SMZ) a informacemi předanými zástupci společnosti Vodovody a kanalizace Zlín, a.s. (dále jen Vak Zlín).

Soudce Krajského soudu v Brně konstatoval, že v tomto procesu měl každý vztah, krok a manipulace svůj smysl, byly přesně načasovány, stejně jako jednání každé právnické nebo fyzické osoby z této organizované skupiny. Žádné jednání, žádný vztah nebyl nahodilý. Viz usnesení KS v Brně z 11. 2. 2010.

Komise pro cenné papíry v roce 2004 uvedla, že soukromá společnost byla iniciátorem celého projektu a sehrála roli návodce, ale bez spolupráce SMZ by soukromá společnost nikdy nemohla projekt realizovat, protože SMZ bylo ovládající osobou Vaku Zlín.

Akcionáři od roku 2002 brání Vak Zlín a tím svůj majetek a zájmy občanů prostřednictvím soudů a soudy jim od roku 2010 dávají za pravdu. Dokazování samozřejmě není jednoduché, ale je úspěšné. Krajský soud v Brně v roce 2010 a v roce 2014 znovu rozhodl o protiprávnosti postupu vedoucímu k uzavření smluv mezi Vakiem Zlín a zahraniční společností. Neplatnost valně hromady z roku 2004 přináší okresu Zlín a jeho obyvatelům možnost vrátit vše do bodu nula, včetně vzájemných plnění a požitků. Vedení Vaku Zlín (o jehož složení rozhoduje SMZ) jedná však tak, že vše výše uvedené zneumožňuje. Stalo se něco nepochopitelného. Odvolává se proti usnesení soudu, které je ve prospěch měst, obcí a lidí okresu!

Kde jsou největší rizika toho, že nedojde k nápravě systém ve prospěch státu?

Já vidím dvě obrovská rizika. Jejich řešení či neřešení rozhodne o tom, kdo ovládne „vodu“ v ČR a zda bude toto odvětví fungovat pro stát, města a občany nebo se stane takřka dojnou krávou finančních skupin a koncernů. Ve Francii například zjistili, že řada politiků a to i těch vrcholových, pracuje pro koncerny jak během působení ve funkcích, tak zejména poté, kdy odchází do různých sdružení, oborových svazů, nadací či vysokých škol apod. Úplně stejnou strategii zvolily koncerny i v ČR. Objevilo se poskytování grantů vysokým školám a poté předkládání „pozitivních“ stanovisek zástupce vysoké školy k návrhu provozního modelu. Ministerstvo zemědělství se zlatou akcií hlasuje PRO privatizaci zisků z vody soukromým subjektům bez toho, že zpracovalo jakoukoliv analýzu dopadů těchto smluv na příjem odvětví a veřejných rozpočtů ... Jsou regiony, kde dle mého názoru kooperace některých komunálních politiků s koncerny přerostla „rozumnou mez“.

Další zásadní problém je neschopnost nebo neochota politiků řešit koncepčně velmi kritický stav v odvětví. Vědomě ignorování negativních dějů a důsledků ukazuje, že vliv finančních skupin již dosáhl úrovně, kdy státu selhávají obranné mechanismy. Důkazem toho je nová „antiregulační koncepce“, která je obrovským úspěchem lobbistů pracujících pro koncerny. Vytvořil se tím legislativní rámec pro pokračování systému odtoku peněz z vody do zahraničí formou roztržité, bezzubé, kompetencemi omezené a snadno ovlivnitelné kvazi-regulace.

Co říci na závěr?

Vodárenství je zásadní odvětví pro fungování státu. Z pohledu zajištění jeho potřeb je nezbytné nastavit systém tak, aby maximalizoval reinvestování vlastních zdrojů z vodného a stočného do rozvoje a obnovy infrastruktury. Toto nastavení zajišťuje čerpání dotací z EU.

Je nutné preferovat princip - financuj investice a rozvoj, potom inkasuj zisky. Je to zcela logické a oprávněné. Model, který jsme dovolili zavést během posledních 20 let, kdy cca 70 % vodárenského trhu a tím zdroje od spotřebitelů i z rozpočtů měst a obcí tečou přes soukromé společnosti, je chybný. Bez reinvestování vlastních zdrojů, bez revize stávajícího systému, kdy soukromé subjekty ovládají peněžní toky z vody a nemají povinnost financovat obnovu infrastruktury, jdeme cestou zadlužení veřejných rozpočtů, bez možnosti čerpat dotace z EU. Profit teče do zahraničí a veřejný sektor financuje soukromým firmám investice!

Stávající provozní model „je ve skutečnosti privatizace zisků a zestátnění nákladů“. Obdobný názor mají v zahraničí, kde např. město Paříž ukončilo smlouvy se dvěma francouzskými koncerny a převzalo prodej vody zpět do vlastních rukou. Tím ušetří ročně minimálně 30 miliónů eur, přitom většina z této částky připadala soukromým operátorům jako zisk. Veškeré fi-

nance teď město vrací zpět do investic! Obdobný proces zpětvzetí kontroly nad vodou proběhl v Berlíně a jsem přesvědčen, že čeká i Českou republiku.

ČR buď půjde cestou ignorování dnešního nevýhodného stavu a potenciálních hrozeb. Potom bude pokračovat proces, který začal v roce 1992, kdy bylo v ČR 11 vodáren, které měly na starosti provozování i obnovu infrastruktury. A dnes díky němu máme v ČR cca 2500 provozovatelů, kdy každý chce vydělat, ale povinnost financovat infrastrukturu nemá. Nebo politici, stejně jako ve Francii či Německu pochopí, že situace je velmi vážná, začnou jednat a nevýhodný stav řešit. Nebude to jednoduché. Náznak zlepšení vnímání problému je vidět ve snaze vypracovat systém regulace. Ale to, co je navrženo dnes ve dvou variantách, bohužel problémy odvětví rozhodně neřeší.

Je třeba zpracovat státní koncepci v odvětví a provést inventarizaci provozních smluv a jejich dopadů na obce. Zásadní je nastavit legislativu pro pronájem vodárenské infrastruktury a pro uzavírání smluv mezi vlastníky navazující infrastruktury. Bez podpory státu a bez kvalitní legislativy umožňující efektivně hájit zájmy měst a obcí nemají komunální politici proti soukromým subjektům šanci. To ukázala vlna divokých privatizací, které nezabránil ani Fond národního majetku a jeho zlatá akcie „s právem veta“.

Kromě ekonomických dopadů existuje i velké bezpečnostní riziko. Kterýkoliv subjekt může „přeprodat“ svou obchodní pozici investorům ze země, **kde mají finance, ale vnímání světa a jeho hodnot jinou optikou**. O tom, že koncern své postavení klidně prodá, svědčí příklad SmVaku, kde se vlastník změnil za 15 let již několikrát. Polovinu SmVaku dnes vlastní Japonský, výhradně finanční investor, kterého logicky nic jiného než zisk nezajímá!

Chtěl bych zopakovat, že zásadní skutečností, na kterou již částečně upozornila BIS, je bezpečnostní riziko pro stát. **Zájem „rizikových investorů“ o byznys s vodou je přítom enormní**.

O tom, že voda a obchod s ní je budoucí komodita číslo jedna ve světě, nikdo nepochybuje. Prohlášení, že prioritou státu je zajištění samofinancování odvětví, je při znalosti dění a vztahů nastavených v něm, pouhou politickou frází. Bez legislativy, která toto jako prioritu nastavuje, jde o utopii. Již v tomto okamžiku stát pouze přihlíží, jak ročně cca 50 % zisků z vodného a stočného odtéká do zahraničí a 70 % veškerých tržeb z vody kontrolují soukromé subjekty. Pozitivní je, že 30 % trhu se divokým privatizacím ubránilo a dnes jde o ukázkové příklady, jak smíšené vodárny pod správou měst a obcí fungují z pohledu rozvoje a obnovy odvětví efektivně.

Bohužel vládou aktuálně schválená „regulace“ (únor 2015) je důkazem, že část politiků v ČR problematiku nechápe nebo ještě hůře chápe, ale nemá zájem ji měnit ve prospěch občanů. ■

Více na: www.pravdaovode.cz